

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет історичний

Кафедра східноєвропейської історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
науково-педагогічної роботи

Дмитро СВИНАРЕНКО
2020

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1.2 Історія та культура України

(шифр і повна назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 18 Виробництво та технології

спеціальність (осі) 183 Технології захисту навколишнього середовища
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

освітня(-і) програма(-и) Екоаналітика та техногенна безпека
(назва освітньої програми)

факультет/центр фізико-технічний
(назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/вибіркова)

Дніпро

2020

Розробник: Коломоєць Олена Юрійвна, доцент кафедри східноєвропейської історії, к.і.п.
(вказати авторів: ІПБ, посада, науковий ступінь/вчене звання)

Погоджено Завідувач випускової кафедри зі спеціальності 185 Технології захисту навколишнього середовища за освітньою (-ими) програмою (-ами) Екоаналітика та техногенна безпека
27.08.20 Туча (Тетяна РУСАКОВА)
(дата) (підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри східноєвропейської історії
(назва кафедри)

Протокол від "01" 09 2020 року № 1

Завідувач кафедри східноєвропейської історії
(назва кафедри)
В. Бурмага (Володимир БУРМАГА)
(підпис)

Схвалено науково-методичною радою факультету історичного
(назва)

Протокол від "01" вересня 2020 року № 1

Голова НМР Світленко (Сергій СВИТЛЕНКО)
(підпис)

Робоча програма ухвалена кафедрою східноєвропейської історії на наступний навчальний рік
(назва кафедри)

20 /20	н. р.	протокол №	від «	»	20	р.
20 /20	н. р.	протокол №	від «	»	20	р.
20 /20	н. р.	протокол №	від «	»	20	р.
20 /20	н. р.	протокол №	від «	»	20	р.

Мета дисципліни. Навчальна дисципліна «Історія та культура України» передбачає опанування певним інструментарієм історичної науки, зокрема її культурної складової, вивчення студентами досвіду історичного минулого народу України, закономірностей політичних, соціально-економічних та культурних процесів, що відбувалися на її території, суті політичних вчень і формування української нації, проблем і перспектив розвитку української державності.

З огляду на мету дисципліна має наступні завдання:

- показати новітні здобутки історичної науки у викладанні вітчизняної історії;
- розкрити досягнення українського народу в розвитку культури протягом всього історичного періоду;
- забезпечити реалізацію в навчальному процесі принципів історизму, об'єктивності та системності;
- забезпечити реалізацію в навчальному процесі гуманістичної спрямованості історичної освіти на етапі вищої школи, орієнтованість її на пріоритет загальнолюдських цінностей.

Формування компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК08. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК09. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни.

Студенти мають знати матеріал загальноосвітніх дисциплін «Історія України», «Всесвітня історія» та «Мистецтво» в обсягах шкільного курсу.

Студенти повинні вміти користуватися історико-географічними картами та володіти вміннями середньостатистичного користувача Інтернету: шукати потрібну інформацію, а знайшовши, обробляти і оцінювати знайдене. Студенти повинні мати навички професійного спілкування, включаючи усну та письмову комунікацію українською мовою, виявляти здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку.

Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні етапи українського державотворення;
- основні закономірності розвитку етносів в Україні;
- формування і розвиток історико-географічних регіонів України;
- основні етапи та особливості розвитку культури України;
- національні ідеали, демократичні цінності та традиції України.

вміти:

- використовувати знання під час роботи за фахом;
- використовувати історико-географічні карти;
- пояснити визначальні тенденції в розвитку культури України;
- ефективно спілкуватися в рамках академічної групи обговорюючи проблеми суспільства, наукові проблеми в сфері гуманітаристики;
- проявляти організованість, здатність до самонавчання;

- виконувати творчі роботи у відведений час уникаючи плагіату;
- приймати обґрунтовані, зважені рішення під час доповіді чи дискусії з проблем гуманітаристики;
- цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

Програмні результати навчання:

ПР 18. Застосовувати та зберігати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Структура навчальної дисципліни.

I семестр

Форма навчання денна

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				Примітки**			
		лекції	семінарські/ практичні	Лабораторні заняття	Самостійна робота	2021/22 н.р.	2022/23 н.р.	2023/24 н.р.	2024/25 н.р.
I семестр									
Змістовний модуль. Українські землі та їх політичний і культурний розвиток у давні часи, середньовіччя та новий час									
1	Тема 1. Матеріальна та духовна культура давніх людей (палеоліт – доба заліза)	-	6		14				
2	Тема 2. Політичний, економічний та культурний розвиток Київської Русі та Королівства Руського	4	4		10				
3	Тема 3. Українські землі у польсько – литовську добу (XIV – перша половина XVII ст.). Специфіка культури пізнього середньовіччя.	4	2		8				
4	Тема 4. Українські землі та їх політичний та соціокультурний розвиток з середини 17 по 18 ст.	4	2		8				
5	Тема 5. Українські землі в системних трансформаціях XIX – початку XX ст.	4	4		6				
Змістовний модуль. Україна в новітній час									
1	Тема 6. Україна в умовах Першої світової війни та «визвольних змагань»	2	4		10				
2	Тема 7. Протириччя політико-економічного та соціокультурного розвитку українських земель у міжвоєнний період (1920-ті – 1930-ті рр.)	4	4		4				
3	Тема 8. Україна у Другій світовій	4	2		8				

	війні (1939 – 1945 рр.).								
4	Тема 9. УРСР в умовах реформування тоталітарної системи та її краху (1945 – 1991 рр.)	2	2		8				
5	Тема 10. Україна періоду незалежності: державотворчі процеси, економічні реформи, розвиток культури	4	2		10				
	ВСЬОГО	32	32		86				

5. Схема формування оцінки.

5.1. Шкала відповідності оцінок:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2. Форми та організація оцінювання:

Поточне оцінювання:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Виступ на семінарі (опитування та контрольне тестування за темою семінару), теми 1-16	1-16	5 (3 - опитування, 2 - контрольне тестування) за кожен тиждень
Тестування за темами самостійної роботи	15	20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		100

Підсумкове оцінювання:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Залік	I семестр – 17	100

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна. Гаджети для роботи з освітніми сайтами та електронними матеріалами наданими викладачем. Проектори та ноутбук для демонстрації мультимедійних презентацій на лекційних заняттях.

7. Рекомендована література:

Основна: (Базова)

- Бойко, О. Історія України: посібник [Текст] / О. Бойко. – К.: Академія, 2002.
- Грицак, Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Текст] / Я. Грицак. – К.: Генеза, 2000.
- Іваненко, В. Історія української культури: Навч. посіб. / В. Іваненко, Г. Кривчик. – Д.: РВВ Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. – 98 с.
- Чепурко, О. О. Посібник до вивчення курсу «Історія та культура України» [Текст]: навч. посіб. для студ. / О. О. Чепурко, І. М. Ковальська-Павелко, В. Я. Яценко. – Д.: РВВ ДНУ, 2018. – 64 с.

Додаткова:

- Алексеев, Ю. Україна на зламі історичних епох (Державотворчий процес 1985 – 1999 рр.) [Текст]: навч. посіб. / Ю. Алексеев, С. Кульчицький, А. Слісаренко. – К.: Екс Об, 2000. – 296 с.
- Баран, В. Україна в умовах системної кризи (1946 – 1980-і рр.) [Текст] / В. Баран, В. Даниленко. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с.
- Баран, В. Україна в умовах системної кризи (1946 – 1980-і рр.) [Текст] / В. Баран, В. Даниленко. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с.
- Баран, В. Україна після Сталіна: нарис історії 1953 – 1965 рр. [Текст] / В. Баран. – Л.: МП «Свобода», 1992. – 124 с.
- Бурковська, І. Проблема польсько-українського політичного компромісу в діяльності Українського національно-демократичного об'єднання (1925 – 1935) [Текст] / І. Бурковська // Розбудова держави. – 1997. – № 1. – С. 26–32.
- Васюта, І. Національно-визвольний рух у Західній Україні (1918 – 1939 рр.) [Текст] / І. Васюта // Укр. іст. журн. – 2001. – № 5. – С. 22–42.
- Васюта, І. Національно-визвольний рух у Західній Україні (1918 – 1939 рр.) [Текст] / І. Васюта // Укр. іст. журн. – 2001. – № 6. – С. 35 – 64.
- Гай-Нижник, П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917–1920 рр.) [Текст] / П. Гай-Нижник. – К.: ЩеК⁰, 2010. – 304 с.
- Головко, В. Україна в умовах антитерористичної операції та російської збройної агресії (2014 р.) [Текст] / В. Головко // Укр. іст. журн. – 2015. – Вип. 3 (522). – С. 176–193.
- Головченко, В. Українське питання в роки Першої світової війни [Текст]: монографія / В. Головченко, В. Солдатенко. – К.: Парлам. вид., 2009. – 448 с.
- Голод 1932 – 1933 років в Україні: причини та наслідки [Текст] / ред. рада: В. Смолій (голова) та ін.; відп. ред. В. Литвин. – К.: Наук. думка, 2003. – 887 с.
- Гуржій О. Козацька Україна. Боротьба за державу (XVI-XVII ст.). [Текст] / О.Гуржій, Т. Чухліб. – К.: АРІЙ, 2020. – 368 с.
- Гуржій О. Україна в суспільно-політичних комбінаціях імперського уряду Росії (30–90-ті рр. XVIII ст.) / О. Гуржій. – К.: Інститут історії України, 2019. – 205 с.
- Дробот, І. Суспільно-політичне життя буковинських українців (1920 – 30-ті рр.) [Текст] / І. Дробот // Пам'ять століть. – 2002. – № 1. – С. 68–84.
- Західно-Українська Народна Республіка. 1918 – 1923. Уряди. Постагі [Текст] / гол. ред. ради Я. Ісаєвич; упоряд.: М. Литвин, І. Патер, І. Соляр. – Л.: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. – 350 с.
- Касьянов, Г. Украина 1991 – 2007: очерки новейшей истории [Текст] / Г. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – 480 с.
- Коваль, М. Україна у Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.) [Текст] / М. Коваль. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с.
- Котляр М. Ф. Історія суспільного життя Русі: Нариси [Текст] / М. Ф. Котляр. – К.: Інститут історії України, 2016. – 288 с.
- Кульчицький, С. Україна між двома війнами (1921 – 1939 рр.) [Текст] / С. Кульчицький. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с.

Курносів, Ю. Інакомислення в Україні: (60-ті – перша половина 80-х рр. ХХ ст.) [Текст] / Ю. Курносів. – К.: Ін-т історії України, 1994. – 222 с.

Литвин, В. Україна: міжвоєнна доба (1921 – 1938) [Текст] / В. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 512 с.

Нариси історії української революції 1917 – 1921 років [Текст]: у 2 кн. / гол. ред. кол.: В. Смолій. – К.: Наук. думка, 2012. – Кн. 2. – 464 с.

Пиріг, Р. Українська гетьманська держава 1918 року. Історичні нариси [Текст] / Р. Пиріг. – К.: Ін-т історії України, 2011. – 336 с.

Політична історія України ХХ ст. [Текст]: у 6 т. – К.: Генеза, 2002 – 2003. – Т. 3: Утвердження радянського ладу в Україні (1921 – 1938). – 2003. – 448 с.

Притуляк, П. Україна і Брестський мир: від підписання до виконання (1917 – 1918 рр.) [Текст] / П. Притуляк. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 217 с.

Революція гідності та агресія Росії проти України [Текст]: наук.-метод. мат. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Гринченка, 2015. – 46 с.

Рубльов, О. Українські визвольні змагання 1917 – 1921 рр. [Текст] / О. Рубльов, О. Реєнт. – К.: Альтернативи, 1999. – 320 с.

Русь "після Русі". Між короною і булавою. Українські землі від королівства Русі до Війська Запорозького [Текст] / В. М. Горобець, М. М. Волощук, А. Г. Плахонін, Б. В. Черкас, К. Ю. Галушко. – Х., 2016. – 352 с.

Табачник, Д. Українська дипломатія: нариси історії (1917 – 1990 рр.) [Текст]: навч. посіб. / Д. Табачник. – К.: Либідь, 2006. – 768 с.

Україна: друга половина ХХ століття. Нариси історії [Текст] / П. Панченко, М. Плющ, Л. Шевченко [та ін.]; гол. ред. С. Головка. – К.: Либідь, 1997. – 349 с.

Україна в історії Європи ХІХ — початку ХХІ ст.: історичні нариси [Текст] / За ред. С.В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2020. – 814 с.

Фельштинський, Ю. Третья мировая: битва за Украину [Текст] / Ю. Фельштинский, М. Станчев. – К.: Наш Формат, 2015. – 456 с.

Чухліб Т. В. Булава проти скіпетра. Україна у Великій Північній війні 1700–1721 років [Текст] / Т.В. Чухліб. – К.: Арій, 2019. – 352 с.

Юрчук, В. Культурне життя в Україні у повоєнні роки: світло і тіні [Текст] / В. Юрчук. – К.: Асоціація «Україна», 1995. – 80 с.

8. Інформаційні ресурси:

Електронна бібліотека «Україніка» // Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB>

Культура України. Електронна бібліотека // Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/>

Інститут історії України // Режим доступу: <http://history.org.ua/uk>

Historians.in.ua // Режим доступу: Historians.in.ua

Репозиторій ДНУ імені Олеся Гончара // Режим доступу: <http://repository.dnu.dp.ua:1100>

**Тематика практичних занять
здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

Теми	Кількість годин
Семінар 1. Матеріальна та духовна культура давніх людей у добу неоліту. Неолітична революція	2
Семінар 2. Трипільська культура	2
Семінар 3. Кімерійці, скіфи, сармати (побут, господарство, військове мистецтво, вірування.)	2
Семінар 4. Культурний розвиток Київської Русі	2
Семінар 5. Затвердження феодальної роздробленості на Русі.	2
Семінар 6. Українське козацтво. Запорозькі Січі.	2
Семінар 7. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана І. Мазепи.	2
Семінар 8. Суспільні рухи на українських землях в XIX – на початку XX ст.	2
Семінар 9. Буржуазні реформи 1860 – 1870-х рр. у Наддніпрянщині	2
Семінар 10. Українська держава гетьмана П. Скоропадського	2
Семінар 11. Встановлення радянської влади в Україні	2
Семінар 12. Суспільно-політичний розвиток УСРР (УРСР) у 1920-х – 1930-х рр.	2
Семінар 13. Західноукраїнські землі у 1920-х – 1930-х рр.	2
Семінар 14. Окупаційний режим в Україні (1941–1944 рр.).	2
Семінар 15. Дисидентський рух в Україні у 1960 – 1980-х рр.	2
Семінар 16. Розвиток культури України доби незалежності	2
Усього, годин	32

**Тематика самостійної роботи
здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

Теми	Кількість годин
Тема 1. Землеробське і скотарське населення України в добу бронзи.	14
Тема 2. Галицько-Волинська держава	10
Тема 3. Релігійне життя на українських землях за польсько-литовської доби	8
Тема 4. Правобережна Україна у XVIII ст.	8
Тема 5. Український національно-визвольний рух в Австрійській (Австро-Угорській) імперії в XIX – на початку XX ст..	6
Тема 6. Україна у Першій світовій війні та у добу визвольних змагань Діяльність Української Центральної Ради та Директорії УНР	10
Тема 7. Культура України у 1920 – 1930-х рр. «Розстріляне Відродження».	4
Тема 8. Рух Опору на території України в роки Другої світової війни	8
Тема 9. Суспільно-політичне життя УРСР у другій половині 40-х – на початку 60-х рр. XX ст.	8
Тема 10. Процеси державотворення в незалежній Україні	10
Усього, годин	86

Форма контролю (елементи контролю): опитування, контрольне тестування.